

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร ใช้วิธีเจาะจงกลุ่มเกษตรกร (Purposive Sampling Method) โดยมีเงื่อนไขดังนี้

- 1.กลุ่มเกษตรกรนั้นตั้งอยู่ในตำบลที่มีการปลูกสำไยเป็นพืชหลัก
- 2.กลุ่มเกษตรกรนั้นมีกิจกรรมเกี่ยวกับการผลิตสำไยมากกว่า 1 กิจกรรม เช่น การขอจัดซื้อปุ๋ยจาก อตก. การรวบรวมผลผลิตสำไยจากสมาชิกกลุ่มมาแปรรูป การขอรับการสนับสนุนงบประมาณโครงการแปรรูปผลผลิตเกษตร(เตาอบสำไย) และการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูลข่าวสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มดังนี้

1) คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร

คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และกรรมการ จำนวนกลุ่มละ 5 คน จากกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนจำนวน 17 กลุ่ม

2) สมาชิกกลุ่มเกษตรกร

ในขั้นแรกผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกร จำนวน 19 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 12 กลุ่ม และจังหวัดลำพูน 7 กลุ่ม แล้วทำตามขั้นตอน ดังนี้

2.1) กำหนดจำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ 100 คน

วิธีคำนวณสัดส่วนจำนวนตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม

จำนวนตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มในจังหวัดเชียงใหม่ = จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม X 100

จำนวนสมาชิกทั้ง 12 กลุ่ม

2.2) กำหนดจำนวนสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดลำพูน 120 คน

วิธีคำนวณสัดส่วนจำนวนตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม

$$\text{จำนวนตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มในจังหวัดลำพูน} = \frac{\text{จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม} \times 120}{\text{จำนวนสมาชิกทั้ง 7 กลุ่ม}}$$

แต่เมื่อสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ปรากฏว่ามี 2 กลุ่มที่ไม่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนด คือ กลุ่มเกษตรกรทำสวนหนองตอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มเกษตรกรทำสวนนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ดังนั้น จึงสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้เพียง 17 กลุ่ม รวมทั้งเหลือจำนวนตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสัปปะในจังหวัดเชียงใหม่ 98 คน จาก 11 กลุ่ม และ เกษตรกรผู้ปลูกสัปปะในจังหวัดลำพูน 104 คน จาก 6 กลุ่ม รวมเป็น 202 คน ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร 85 คนและเกษตรกรผู้ปลูกสัปปะจำนวน 202 คน รวมทั้งสิ้น 287 คน

ตารางที่ 1 กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	อำเภอ	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1	ทำนاب้านหลวง	จอมทอง	573	21
2	ทำนาสบเตี้ยะ	จอมทอง	409	15
3	ทำสวนบ้านแปะ	จอมทอง	327	12
4	ทำนาช่วงเปา	จอมทอง	267	10
5	ทำไร่สบเตี้ยะ	จอมทอง	220	8
6	ทำสวนช่วงเปา	จอมทอง	206	7
7	ทำสวนสบเตี้ยะ	จอมทอง	98	4
8	ทำนาข้าวmung	สารภี	124	5
9	ทำสวนสันทราย	สารภี	96	4
10	ทำนาหนองตอง	หางดง	71	3
11	ทำนาสองแคว	กึ่งดอยหล่อ	237	9
รวม			2,628	98

ตารางที่ 2 กลุ่มเกษตรกรจังหวัดลำพูน

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่มเกษตรกร	อำเภอ	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
1	ทำไร่ลี่	ลี่	686	32
2	ทำสวนน้ำดิบ	ป่าซาง	581	25
3	ทำนاب้านธิ	บ้านธิ	464	20
4	ทำนาประตูป่า	เมือง	280	12
5	ทำสวนเหมืองง่า	เมือง	176	8
6	ทำนาหนองล่อง	กึ่งเวียงหนองล่อง	157	7
รวม			2,398	104

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีคำถามแบบปลายปิด (Close-ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) แบบสัมภาษณ์ของทั้งคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเกษตรกร
- ตอนที่ 2 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร
- ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

การทดสอบแบบสัมภาษณ์

ทดสอบแบบสัมภาษณ์โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เมื่อแก้ไขเนื้อหาแล้วจึงนำไปทดสอบกับคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จำนวน 10 กลุ่ม เพื่อนำมาแก้ไข ก่อนที่จะนำไปสัมภาษณ์คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่คัดเลือกไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปสัมภาษณ์คณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มเกษตรกร กรณีการสัมภาษณ์ความเห็นของคณะกรรมการกลุ่มนั้น เป็นความเห็นของคณะบุคคลซึ่งเป็นความเห็นกลุ่มโดยสรุปทั้งหมด ส่วนการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มเกษตรกร เป็นความเห็นเฉพาะบุคคล
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยรวบรวมเอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร และการพัฒนาการผลิตลำไยของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

การวิเคราะห์หีบหยาของข้อมูลกลุ่มเกษตรกรต่อการพัฒนาการผลิตลำไย ใช้ Z - test

$$Z = \frac{P_1 - P_2}{\sqrt{\frac{P_1(1-P_1)}{n_1} + \frac{P_2(1-P_2)}{n_2}}}$$

เมื่อ P_1, P_2 คือ สัดส่วนที่ของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2 ตามลำดับ

ค่า Z ที่เป็นค่าวิกฤต (CV) ณ ระดับความเชื่อมั่น .05 เมื่อทดสอบสองทาง คือ -1.96 และ $+1.96$

การแปลผล : ค่า Z ที่คำนวณได้อยู่ระหว่างค่า -1.96 ถึง $+1.96$ แสดงว่าไม่มีความแตกต่างของสัดส่วนของจำนวนกลุ่มเกษตรกรและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ตอบคำถามนั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (กานดา, 2530)